

Vlastnictví motorového vozidla

Vzhledem k tomu, že zápis v registru motorových vozidel nemá konstitutivní účinky, nýbrž vlastnické vztahy pouze eviduje, tak za situace, kdy vlastnictví vozidla bylo v řízení zpochybněno, nezbyvá než postavit najisto, kdo byl vlastníkem vozidla v rozhodné době.

(Usnesení Nejvyššího soudu České republiky sp.zn. 4 Tdo 521/2009, ze dne 28.5.2009)

Nejvyšší soud České republiky rozhodl v neveřejném zasedání konaném dne 28. května 2009 o dovolání obhájce obviněného R. M., proti usnesení Krajského soudu v Ostravě ze dne 29. 1. 2009 sp. zn. 5 To 652/2008, v trestní věci vedené u Okresního soudu v Karviné, pobočka v Havířově pod sp. zn. 101 T 190/2008, tak, že podle § 265k odst. 1 tr. ř. se zrušují usnesení Krajského soudu v Ostravě ze dne 29. 1. 2009 sp. zn. 5 To 652/2008 a rozsudek Okresního soudu v Karviné, pobočka v Havířově ze dne 10. 11. 2008 sp. zn. 101 T 190/2008. Podle § 265k odst. 2 tr. ř. se zrušují také další rozhodnutí na zrušená rozhodnutí obsahově navazující, pokud vzhledem ke změně, k níž došlo zrušením, pozbyla podkladu. Podle § 265l odst. 1 tr. ř. se státnímu zástupci Okresního státního zastupitelství Karviná, pobočka v Havířově přikazuje, aby věc v potřebném rozsahu znovu projednal a rozhodl.

Z odůvodnění :

Obviněný R. M. byl rozsudkem Okresního soudu v Karviné, pobočka v Havířově ze dne 10. 11. 2008 sp. zn. 101 T 190/2008 (č.l. 110), uznán vinným trestným činem zpronevěry podle § 248 odst. 1, 2 tr. zák., jehož se dopustil tím, že v přesně nezjištěné době na jaře 2005 v O. L., okres K., si zapůjčil od I. B. motorové vozidlo tov. zn. Škoda Felicia Combi červené metalízy, a ač věděl, že není jeho majitelem, i přes veškeré urgencye o vrácení ze strany I. B. v průběhu měsíců srpen až listopad 2006 s tímto naložil dosud nezjištěným způsobem, čímž majitelce I. B. způsobil škodu ve výši 55.000,- Kč.

Za tento trestný čin byl obviněnému podle § 248 odst. 2 tr. zák. uložen trest odnětí svobody v trvání 9 měsíců s podmíněným odkladem a zkušební dobou v trvání 1 roku a 6 měsíců. Dále mu byla uložena povinnost k náhradě části škody poškozené. Se zbytkem nároku na náhradu škody byla poškozená odkázána na řízení občanskoprávní.

O odvolání, které podal obhájce obviněného, neboť řízení bylo vedeno proti uprchlému, rozhodl Krajský soud v Ostravě napadeným usnesením ze dne 29. 1. 2009, sp. zn. 5 To 652/2008 (č.l. 131), tak, že je podle § 256 tr. ř. zamítl.

Proti uvedenému usnesení odvolacího soudu ze dne 29. 1. 2009 podal obhájce obviněného dovolání (č.l. 146), přičemž uplatnil dovolací důvod uvedený v ustanovení § 265b odst. 1 písm. g) tr. ř.

V odůvodnění tohoto mimořádného opravného prostředku obhájce obviněného vnesl následující námítky.

Pokud je obviněnému vytýkáno, že naložil s automobilem, který mu byl svěřen, dosud nezjištěným způsobem, tak toto naložení nezjištěným způsobem nelze ztotožňovat s присvojením si ve smyslu § 248 tr. zák. Skutek, tak jak je v odsuzujícím rozsudku vymezen, proto nenaplňuje skutkovou podstatu trestného činu zpronevěry podle § 248 tr. zák.

Jiné nesprávné hmotněprávní posouzení pak dovolatel spatřuje ve vyhodnocení osoby vlastníka motorového vozidla. Soudy dospěly k nesprávnému právnímu závěru, že vlastníkem vozidla byla tchyně obviněného I. B. Skutečnost, že manželka obviněného Š. M. nechala vozidlo přepsat na I. B. je bez právního významu, pokud zde absentuje kvalifikovaný právní úkon mající účinky převodu vlastnického práva. Změnu vlastnického práva je nutno posuzovat objektivně podle právních skutečností, nikoli podle subjektivního vnímání svědků. Š. M. nikdy neuvedla, že by vozidlo své matce darovala. V evidenci motorových vozidel jej nechala přepsat z důvodu, že obviněný hrál na hracích automatech. Š. M. neměla vážnou vůli ke změně vlastnického práva a sledovala jen zamezení případného postihu vozidla exekučním řízením. Pokud mezi svědkyněmi došlo k nějakému právnímu úkonu, jednalo se o simulovaný právní úkon, tj. o úkon neplatný pro absenci vážnosti vůle. Otázka vlastnictví vozidla je stěžejní, neboť pokud by vlastníkem vozidla byla Š. M., nebyl by dán její souhlas s trestním stíháním obviněného a takové řízení by bylo od počátku nezákonné.

Závěrem proto dovolatel navrhl, aby Nejvyšší soud napadené usnesení odvolacího soudu zrušil a věc mu přikázal k novému projednání a rozhodnutí.

Státní zástupce Nejvyššího státního zastupitelství k dovolání obviněného uvedl, že pod dovolací důvod, který jako jediný byl uplatněn dovolatelem, lze podřadit argumentaci, podle níž nebyl v případě trestné činnosti, pro kterou byl obviněný pravomocně odsouzen, naplněn znak „přisvojení“ a že za situace, kdy není jasné, kdo byl v rozhodné době vlastníkem automobilu, který měl obviněný zpronevřit, nebylo obviněného možné uznat vinným, protože v případě, že jím byla Š. M., nebyl v předmětné věci dán souhlas poškozené s trestním stíháním obviněného ve smyslu § 163 odst. 1 tr. ř. Tyto námitky dovolatele shledává státní zástupce opodstatněnými.

S ohledem na obsah skutkové věty nalézacího rozhodnutí státní zástupce dále uvedl, že v této skutkové větě, ale ani v odůvodnění soudních rozhodnutí není náležitě vyjádřena taková dispozice obviněného s předmětným svěřeným motorovým vozidlem, která by mařila základní účel svěřeni (byť nepochybně existuje důvodné podezření, že si takovým způsobem obviněný počínal). Ve skutkové větě je pouze uvedeno, že obviněný přes ukončení závazkového právního vztahu (podle názoru státního zástupce smlouvy o výpůjčce) s vozidlem „naložil dosud nezjištěným způsobem“. Soud si podle názoru státního zástupce nejasnil, zda obviněný s vozidlem naložil dosud nezjištěným způsobem ještě předtím nebo potom, kdy svědkyně I. B. urgovala vrácení věci, přičemž není zjevné, kdy jmenovaná svědkyně poprvé vyzvala obviněného k vrácení automobilu. Pouhé nevrácení vypůjčené věci poté, co byl ten, kdo si věc vypůjčil vyzván půjčitelem k vrácení věci, však samo o sobě bez dalšího nevykazuje znaky trestného činu zpronevěry podle § 248 tr. zák. V opačném případě by se uvedeného trestného činu dopouštěl i ten, kdo svěřenou cizí věc nevrátil proto, že se nedbalostním jednáním zbavil dispozice nad ní nebo ji z nedbalosti zničil. Skutková věta, ani odůvodnění neobsahuje zjištění o jednání obviněného, které by bylo možno považovat za prisvojení si cizí věci ve smyslu § 248 tr. zák. Taktéž nelze ani spolehlivě vyvodit, kdy měl být trestný čin dokonán.

Rovněž skutkové okolnosti zjištěné soudy nevyjadřují dostatečně a jednoznačně subjektivní stránku (úmyslné zavinění) trestného činu zpronevěry podle § 248 tr. zák. Popis jednání obviněného, který se k podstatě trestního stíhání nevyjádřil, protože byl od samého počátku trestně stíhán jako uprchlý, potvrzuje nedostatek skutkových zjištění potřebných k naplnění zákonného znaku prisvojení si cizí věci, když není vyloučena existence nedbalostního zavinění.

Dále státní zástupce poukazuje na to, že soudy obou stupňů se snažily dovodit, že majitelkou vozidla byla v rozhodné době I. B. prostřednictvím teze o případné existenci darovací smlouvy uzavřené mezi dárkyní Š. M. a obdarovanou I. B. Tato úvaha nemá v odůvodněních rozhodnutí soudů obou stupňů skutkový základ, neboť není zřejmé, zda vůbec, kdy a za jakých podmínek měla být nějaká smlouva mezi Š. M. a I. B. sjednána a naplněna. Z rozhodnutí soudů obou stupňů není zřejmé, kdy mělo dojít k přepisu majitele vozidla v registru motorových vozidel. Za stavu, kdy nebylo prokázáno, kdy byl

trestný čin dokonán, nebylo možno ověřit vypovídací hodnotu tvrzení Š. M. o přepsání vozidla na matku, která tak měla být jeho majitelkou v kritické době.

V závěru svého vyjádření státní zástupce navrhl, aby Nejvyšší soud napadené unesení odvolacího soudu i jemu předcházející rozsudek zrušil, jakož i všechna další rozhodnutí na zrušená rozhodnutí obsahově navazující, pokud vzhledem ke změně k níž došlo zrušením, pozbyla podkladu. Dále aby přikázal okresnímu státnímu zástupci v Karviné, aby předmětnou věc v potřebném rozsahu znovu projednal a rozhodl.

Nejvyšší soud po zjištění, že dovolání je přípustné, bylo podáno včas, oprávněnou osobou a vykazuje zákonem vyžadované obsahové a formální náležitosti, dospěl k následujícím závěrům.

Dovolání lze podat jen z důvodů uvedených v ustanovení § 265b tr. ř. Nejprve bylo nutno posoudit otázku, zda v dovolání uváděné námitky naplňují dovolatelem uplatněné dovolací důvody, jejichž skutečná existence je základní podmínkou provedení přezkumu napadeného rozhodnutí dovolacím soudem podle § 265i odst. 3 tr. ř.

Důvod dovolání podle § 265b odst. 1 písm. g) tr. ř. je dán v případech, kdy rozhodnutí spočívá na nesprávném právním posouzení skutku nebo jiném nesprávném hmotně právním posouzení. Uvedenou formulací zákon vyjadřuje, že dovolání je určeno k nápravě právních vad rozhodnutí ve věci samé, pokud tyto vady spočívají v právním posouzení skutku nebo jiných skutečností podle norem hmotného práva, nikoliv z hlediska procesních předpisů. Tento dovolací důvod neumožňuje brojit proti porušení procesních předpisů, ale výlučně proti nesprávnému hmotně právnímu posouzení (viz usnesení Ústavního soudu ze dne 1. 9. 2004, sp. zn. II. ÚS 279/03). Skutkový stav je při rozhodování o dovolání hodnocen pouze z toho hlediska, zda skutek nebo jiná okolnost skutkové povahy byly správně právně posouzeny, tj. zda jsou právně kvalifikovány v souladu s příslušnými ustanoveními hmotného práva. S poukazem na tento dovolací důvod totiž nelze přezkoumávat a hodnotit správnost a úplnost zjištění skutkového stavu či prověřovat úplnost provedení dokazování a správnost hodnocení důkazů ve smyslu § 2 odst. 5, 6 tr. ř. (viz usnesení Ústavního soudu ze dne 15. 4. 2004, sp. zn. IV. ÚS 449/03).

S ohledem na toto obecné konstatování je možno pod daný dovolací důvod podřadit námitku nesprávného právního posouzení spočívající v tvrzení dovolatele, že skutek, pro nějž byl odsouzen, není trestným činem zpronevěry podle § 248 odst. 1, 2 tr. zák. Podle jeho tvrzení soudy měly nesprávně právně posoudit znak přisvojení si věci cizí a otázku vlastnictví vozidla, jež mělo být obviněným zpronevěřeno, což je stěžejní otázkou pro splnění podmínky souhlasu s trestním stíháním podle § 163 odst. 1 tr. ř.

Podle § 248 odst. 1 tr. zák. se dopustí trestného činu zpronevěry ten, kdo si přisvojí cizí věc nebo jinou majetkovou hodnotu, která mu byla svěřena, a způsobí tak na cizím majetku škodu nikoli nepatrnou.

Ze skutkových zjištění učiněných soudy v předchozím řízení vyplývají mimo jiné tyto skutečnosti.

Řízení bylo od počátku vedeno jako řízení proti uprchlému. Z výpovědí svědkyň Š. M. a I. B. soud zjistil, že obviněný prohlásil, že vozidlo v nespécifikovaném místě naboural. Taktéž tvrdil, že vozidlo je v opravě v D., posléze v O. Když svědkyně, poškozená I. B. chtěla vědět adresu opravny, že si pro vozidlo zajede, tak se obviněný ztratil a již ho nespátřila. K tomu viz výpověď poškozené na č.l. 78 a násl. Ze spisu vyplývá, že vozidlo nalezeno nebylo.

Ve skutkové větě rozhodnutí nalézacího soudu je uvedeno, že obviněný v průběhu měsíců srpen až listopad 2006 naložil s předmětným automobilem „dosud nezjištěným způsobem“. Z uvedené

formulace je patrné, že ve skutkové větě není řádně vyjádřena taková dispozice s předmětným automobilem, která by vyjadřovala, že s tímto automobilem nakládal ke škodě cizího majetku tak, jako by byl jeho vlastní a přisvojil si jej. Z formulace „dosud nezjištěným způsobem“ nelze dovodit, že došlo k přisvojení si věci. Ze skutkové věty vyplývá pouze, že obviněný věc mu svěřenou (ačkoli byl vyzván k jejímu vrácení) nevrátil. Nutno konstatovat, že pouhé nevrácení věci však ještě samo o sobě nenaplnuje znaky trestného činu zpronevěry. Tento trestný čin je trestným činem úmyslným. Z dokazování musí vyplynout a ve skutkové větě musí být i náležitě vyjádřeno, na základě čeho soud dospěl k závěru, že obviněný si úmyslným jednáním věc přisvojil ve smyslu ustanovení § 248 odst. 1 tr. zák. Nesmí zde být pochybnost o tom, že věc se nedostala z dispozice pachatele pouze v důsledku jeho nedbalostního jednání. Z výše uváděných okolností je patrné, že v řízení nebylo důkazně postaveno najisto úmyslné zavinění obviněného, tedy subjektivní stránka trestného činu.

Taktéž není vzhledem k určení okamžiku dokonání trestného činu vyspecifikováno, zda obviněný naložil s předmětným vozidlem dosud nezjištěným způsobem předtím nebo poté, co jej poškozená I. B. poprvé vyzvala k vrácení věci – předmětného automobilu, přičemž není jasné, kdy byl poškozenou k vrácení věci poprvé vyzván.

Z technického průkazu dotčeného vozidla se podává, že od data 16. 6. 2003 byl jako vlastník vozidla evidován B. J., a od data 11. 5. 2005 je jako nový vlastník vozidla evidována poškozená I. B. Manželka obviněného Š. M. i poškozená - tchyně obviněného I. B. shodně uvádějí, že předmětný automobil zdědila Š. M. po zesnulém otci. Ačkoli je shodně tvrzeno, že vozidlo zdědila Š. M., v technickém průkazu jako vlastník vozidla oproti tomu zapsána nebyla. Důkaz dědickým usnesením po zesnulém otci Š. M. však proveden nebyl. Soudy obou stupňů dovozují existenci darovací smlouvy mezi Š. M. jako dárkyní a I. B. jako obdarovanou z pouhého tvrzení, že prvně jmenovaná vozidlo nechala v evidenci motorových vozidel přepsat na svou matku z důvodu, že její manžel hrál na výherních hracích automatech a I. B. tak byla majitelkou vozidla v době jeho zmizení (viz č.l. 81). Z ostatních důkazů ale není zjevné, že by Š. M. předmětné vozidlo své matce darovala. Jmenovaná svědkyně toto ve své výpovědi výslovně neuvedla.

Vzhledem k tomu, že zápis v registru motorových vozidel nemá konstitutivní účinky (jako zápis v katastru nemovitostí), nýbrž vlastnické vztahy pouze eviduje, tak za situace, kdy vlastnictví vozidla bylo v řízení zpochybněno, nezbyvá než postavit najisto, kdo byl vlastníkem vozidla v rozhodné době. Jestliže mělo dojít k předpokládanému bezúplatnému převodu, bude nutno zjistit, kdy a za jakých okolností byla věc převedena, jaká smlouva byla uzavřena a naplněna, k čemu směřovala vůle převodce a nabyvatele. Není možno dosud vyslovit, zda úvaha soudů obou stupňů o existenci darovací smlouvy je či není opodstatněná. Dokud není prosto důvodných pochybností, kdo byl vlastníkem předmětného vozidla, není možno určit zda souhlas s trestním stíháním udělený tchyní obviněného ve věci je relevantní. Pokud by I. B. nebyla vlastnící vozidla v rozhodné době, chyběl by souhlas poškozené ve smyslu § 163 odst. 1 tr. ř., jakožto jedna z podmínek trestního stíhání.

Jestliže tedy nebyly v dosavadním řízení bez pochyb zjištěny a v rozhodnutí obsaženy výše uvedené skutečnosti, vyvstávají zde důvodné pochybnosti o tom, zda jednáním obviněného, jak bylo popsáno v odsuzujícím rozhodnutí, byly naplněny všechny zákonné znaky trestného činu zpronevěry, jelikož dosud existují pochybnosti o tom, zda došlo k naplnění znaku přisvojení si věci cizí, jakož i o vlastnictví věci, která měla být předmětem tohoto trestného činu.

Ve světle dosavadní důkazní situace shledává Nejvyšší soud, že vymezené jednání tak, jak je nyní popsáno ve skutkové větě rozhodnutí, není možno bez důvodných pochybností kvalifikovat jako trestný čin zpronevěry podle § 248 odst. 1, 2 tr. zák., neboť uvedeným trestným činem by bylo možno jednání obviněného kvalifikovat pouze tehdy, pokud by dalšími opatřenými důkazy byly zjištěny skutečnosti, které by odpovídajícím způsobem poskytly odpovědi na výše uvedené otázky.

Z toho, co bylo až dosud uvedeno v předchozích částech tohoto usnesení, plyne, že jak napadené usnesení Krajského soudu v Ostravě, tak odsuzující rozsudek Okresního soudu v Karviné, pobočka v Havířově ze dne 10. 11. 2008 sp. zn. 101 T 190/2008, jako součást předcházejícího řízení, jsou rozhodnutími, která spočívají na nesprávném právním posouzení skutku nebo jiném nesprávném hmotněprávním posouzení ve smyslu dovolacího důvodu podle § 265b odst. 1 písm. g) tr. ř., který v dovolání uplatnil obhájce obviněného. Nejvyšší soud proto na základě podaného dovolání zrušil obě tato rozhodnutí, zrušil také všechna další obsahově navazující rozhodnutí, která tím ztratila svůj podklad, a věc přikázal v souladu s návrhem státního zástupce Nejvyššího státního zastupitelství státnímu zástupci Okresního státního zastupitelství v Karviné, pobočka v Havířově, aby ji v intencích tohoto rozhodnutí Nejvyššího soudu v potřebném rozsahu znovu projednal a rozhodl. Je tomu tak proto, že ve věci dosud nebyly v potřebném rozsahu objasněny základní skutkové okolnosti, bez nichž nelze ve věci spolehlivě rozhodnout, čímž zároveň ani není dostatečně odůvodněno postavení obviněného před soud. Toto usnesení Nejvyššího soudu bylo učiněno v souladu s ustanovením § 265r odst. 1 písm. b) tr. ř. v neveřejném zasedání.

© EPRAVO.CZ - Sběrka zákonů, judikatura, právo | www.epravo.cz

Další články:

- [Práva obviněného \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Vydání příkazu k dodání do výkonu trestu](#)
- [Neoprávněná činnost pro cizí moc](#)
- [Kvalifikace skutku](#)
- [Odnětí věci rozhodujícímu soudci \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Náhradní trest](#)
- [Výkon trestu](#)
- [Účinné vyšetřování \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Vyhoštění \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [„Tvrzení proti tvrzení“ \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Ochranné opatření](#)